

3D Data Economy Satakunta's Success Factor in Digital Green Growth

Datatalouden kehitysalustan toimintamalli

Hanke on rahoitettu REACT-EU-väliseen määrärahoista osana
Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Prizztech

ROBOCOAST

EDIH

European
Digital Innovation
Hubs Network

Kehitysalustan toimintamalli

Versio 1.3

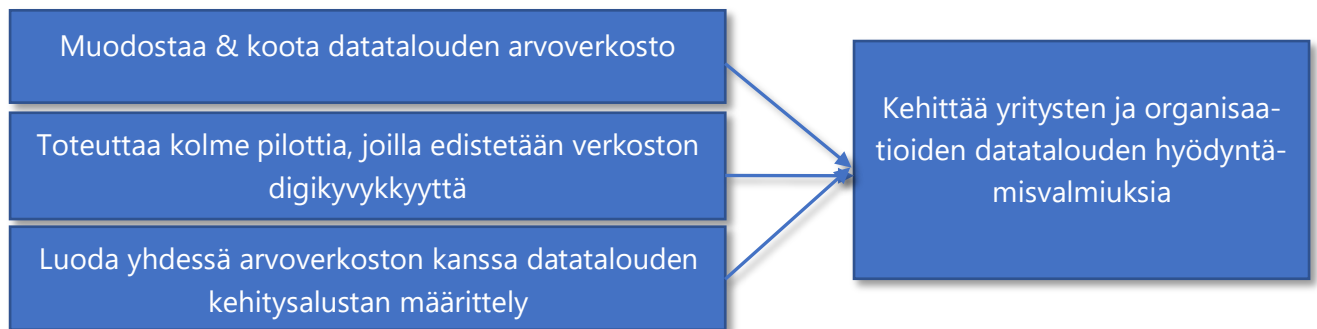
29.3.2023

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Kehitysalustan toimintamallin lähtökohdat	4
Sisältö ja rakenne	5
Liitteiden kuvaukset	6
Termit	7
Kuvaluettelo	8
1. Arvoverkosto	9
Tarkoitus	9
Motiivit osallistua	9
Liittyminen ja eroaminen	9
Jäsenyysmallit	9
Tunnistetut roolit	10
Rakenne ja ydinprosessi	11
Ohjausryhmä	14
Päätöksenteko	14
2. Kehitysalustan toimintamalli ja tarkoitus	15
Arvontuoton malli	15
Käyttötapausten kuvaamisen malli	16
Joukon kokoaminen	17
Tuotteen tai palvelun suunnittelu	17
Datasopimus	17
Päätös edetä tai iteroida	17
3. Datahub	18
Ketterä kehitysmalli innovointiin	18
Asiakkaan kontaktointi	19
Mockup kehitys	19
Product-market fit löytäminen	20
Tuotteistus	20
MVP toteutus	20
Käyttöönotto ja myynti	20
Seuranta ja päätökset jatkotoimista	21
Lopuksi	22
LIITTEET	23

Johdanto

Tämä ”Kehitysalustan toimintamalli” -dokumentti on luotu 3D Data Economy Satakunta’s Success Factor in Digital Green Growth- hankkeessa. Hanke on EAKR-rahoitteinen, jossa rahoittajan edustajana toimii Satakuntaliitto. Hanke rahoitetaan REACT-EU-välineen määrärahoista osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia. Hankkeen taustalla on teollisuuden digitalisaation edistäminen, jossa etenkin datatalouden hyödyntäminen sisältää suuren potentiaalin. Hankkeen tavoitteita on esitetty kuvassa 1. tiivistetysti.

Kuva 1. 3D Data Economy Satakunta’s Success Factor in Digital Green Growth -hankkeen tavoitteisiin kuuluu datatalouden arververkoston kokoaminen, pilottitoteutukset ja kehitysalustan toimintamallin määrittely.

Hankkeessa kootaan datatalouden arververkosto, joka on avoin yrityksille ja organisaatioille, jotka haluavat toimia yhteistyössä datatalouden mahdollisuuksien tutkimisessa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Tämän arververkoston pohjalle rakennetaan datatalouden kehitysalusta, jossa on yhteisesti sovittu toimintamalli, tavoitteet ja pelisäännöt niin alustassa käytettävien dataresurssien hallintaan kuin niiden jakamiseen arververkoston sisällä erityyppisissä kehittämistoimenpiteissä. Tarkoituksena on kehittää arververkoston digikyvykkyyttä ja testata datatalouden kehitysalustan toimintamallia sekä liiketaloudellista hyödyllisyyttä kolmen konkreettisen datatalouteen liittyvän pilottitoteutusten kautta.

Onnistuneiden konkreettisten pilottitoteutusten tulokset toimivat pohjana uusille datatalouden tuotteille ja palveluille sekä lisäävät yritysten liiketoiminnan tehokkuutta ja ekologista vastuullisuutta. Hankkeen tuloksena syntyvän avoimen datatalouden arververkoston ja kehitysalustan kautta nostetaan teknologiayritysten ja teollisuus- ja palveluyritysten sekä korkeakoulujen digikyvykkyyttä mallintaa, visualisoida ja hyödyntää olemassa olevia dataresursseja.

Kehitysalustan toimintamallin suunnittelu ja määrittely ajoittui marraskuun 2022 ja maaliskuun 2023 väliselle ajalle. Kehitysalustan määrittely tehtiin työpajoissa, jotka toteutettiin fyysisinä tilaisuuksina, joihin kuitenkin mahdollistettiin virtuaalinen osallistuminen. Hankkeen suunnitelman mukaisesti, datatalouden kehitysalustan toimintamallin määrittelyyn osallistui muodostettu arververkosto sekä työ-

pajojen fasilitointiin ja dokumentaation tekemiseen hankittu datatalouden asiantuntijataho. Tavoitteena oli saada laaja kirjo näkökulmia ja tavoitteita, joita kehitysalustan toimintamalli palvelisi mahdollisimman hyvin. Hankkeen arververkoston osapuolia on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Hankkeen arververkosto edustaa datatalouden eri näkökulmia, joiden näkemyksiä pyrittiin yhdistämään kehitysalustan toimintamallin määrittelyyn.

Kiitämme kaikkia kehitysalustan toimintamallin määrittelyyn workshoppeihin osallistuneita yritys- ja organisaatiotahoja. Ilman heidän aktiivisuuttaan ja panostaan muodostetun toimintamallin ominaisuudet olisivat jääneet vajaiksi. Erytiskiitokset luonnollisesti Mindmote Oy:n Jarkko Moilaselle ja Toni Luhdille, jotka suunnittelivat ja toteuttivat workshopit sekä loivat tämän kehitysalustan toimintamallin yhteistyössä. Kiitämme workshoppien alustuspuheenvuorojen pitäjiä, jotka esityksillään inspiroivat työpajatyöskentelyyn. Lopuksi kiitämme Crazy Town Poria, joka tarjosi workshop-työskentelyä varten erinomaiset puitteet.

Kehitysalustan toimintamallin lähtökohdat

Toimintamallin kehityksen ajurina on ollut Prizztech Oy:n ja Robocoastin 3D Data Economy Satakunta's Success Factor -hanke, jonka yhtenä tavoitteena on koota datatalouden arververkosto ja toiminnallisen kehitysalustan toimintamalli ja määrittely.

Lähtökohtana oli, että muodostettavan arververkoston on tuotettava osallistujilleen arvoa ja hyötyjä. Arververkoston jäsenten hyötyjen saaminen voidaan rinnastaa (digitaalisilla) alustojen kohdalla toimivaan verkostovaikutus-ilmioon. Verkostovaikutus tarkoittaa alustan osapuolen kokemaa arvoa sen perusteella kuinka paljon alustalla on osallistujia. Epäsuora verkostovaikutus kuvaa osapuolen kiinnostusta liittyä alustalle, jos sille on jo liittynyt itseään kiinnostavia muita osapuolia, jolloin arvoa tuottavan vuorovaikutuksen todennäköisyys kasvaa. Sama asia vaikuttaa arververkoston kohdalla. Mikäli arververkostoon saadaan liittymään laajalti esimerkiksi datan hyödyntäjäryityksiä/-organisaatioita, niin todennäköisesti esimerkiksi teknisten dataratkaisujen tarjoajat kiinnostuvat liittymään mukaan.

Yhtä lailla lähtökohtana oli, että arververkosto tulee käsittelemään datatalouteen liittyviä teemoja toimintamallin mukaisesti. Datatalous on ollut nouseva trendi viime vuosina ja tulevaisuudessa sen merkitys tulee edelleen lisääntymään.

Yhtenä esimerkkinä tästä on GaiaX¹, joka on Euroopan puolesta ja sen ulkopuolella käynnistetty hanke, joka koskee seuraavan sukupolven datainfrastruktuuria: avoin, läpinäkyvä ja turvallinen digitaalinen data-avaruus, jossa dataa ja palveluja voidaan tarjota, koota ja jakaa luottamuksellisessa ympäristössä. Koordinaatio eri maissa tapahtuvan toiminnan osalta on suunniteltu toteutettavaksi maakohdaintaisten Gaia-X-hubien kautta. Suomessa Gaia-X:n hubin koordinaatiosta vastaa SITRA toimien siinä yhteistyössä TEM:n, LVM:n, VM, Business Finlandin ja VTT:n kanssa. Gaia-X:n keskeisenä osana International Data Spaces (IDSA) -säätiö kehittää teknologiaa, kuten referenssiarkkitehtuureja, standardeja ja ohjelmistoja datan jakamisen mahdollistamiseksi. Suomen tulee olla molemmissa aloitteissa tiiviisti mukana ja panostaa sekä teknologioiden kehittämiseen että teollisuuden use case -esimerkkien toteutuksiin. Suomen teollisuudelle onkin tärkeää, että osallistumme eurooppalaisen datatalouden ja kasvun rakentamiseen ja viemme voimakkaasti eteenpäin yritysten datatalouteen ja datan hallintaan liittyviä tarpeita. Onkin syytä ottaa huomioon niin kehitysalustan kuin sen päällä kehitettävien ratkaisujen kohdalla IDSA:n koordinoimat ratkaisut kuten referenssiarkkitehtuuri ja standardit, jotta saavutetaan GaiaX määrittämät tavoitteet.

Toimintamallin tulee tarjota jäsenilleen väline datatalouteen liittyvien teemojen käsittelyyn, ja arververkoston jäsenet pääsevät aitiopaikalle seuraamaan ja parhaassa tapauksessa ohjaamaan datatalouden kehitystä. Jäsenet pääsevät myös vaikuttamaan arververkoston toimintamallin kehitykseen. Tavoitetilana on tarjota dynaaminen kehitysalusta datatalouden teemojen kehittämiseksi.

Kehitysalustan toimintamalli perustuu arververkoston jäsenten keskinäisen vuorovaikutuksen edistämiseen. Arververkoston jäsenet saavat foorumin, jonka avulla pääsee tuomaan omia erityisosaamisalueitaan ja palveluitaan muiden tietoisuuteen. Arververkoston jäsenillä on mahdollisuus verkostoitua datateeman ympärillä toisten yritysten/organisaatioiden kanssa. Tämä voi avata yhteistyömahdollisuuksia lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä. Näistä lähtökohdista alkoi syksyllä 2022 arververkoston toimintamallin rakentaminen. Lopputulos on kuvattu alla ja liitteineen.

Sisältö ja rakenne

Tämä dokumentti kuvaa 3D arververkoston toimintamallin, jonka keskeisimpiä osia ovat kehitysalustan toimintamalli, datahub ja sen toimintamalli sekä datasopimus. Lisäksi dokumentissa on määritelty arververkoston tarkoitus, ohjausryhmän toiminta ja päätöksentekomalli.

Johdanto sisältää lyhyesti arververkoston taustan kuvaamisen. Lisäksi käsitellään lyhyesti tämän toimintamallin syntyhistoria. Luku 1 käsittelee arververkostoa ja sen tarkoitusta, arververkostoon liittymistä ja siitä eroamista. Luvussa kuvataan myös arververkoston, alustan ja datahubin välinen suhde eli miten ne liittyvät toisiinsa. Luku 2 keskittyy arververkoston alustan kuvaamiseen. Toimintamallin keskiössä on jäsenten alustalle tuomat dataa hyödyntävät käyttötapaukset, joiden ympärille kiedottu toimintamalli eri vaiheineen on kuvattu. Luku 3 käsittelee datahubin toimintaa sisältäen toimintamallin kuvauksen eli miten käytännössä valitun käyttötapauksen vaatima ratkaisu kehitetään yhteistoiminnassa.

---

¹ <https://www.data-infrastructure.eu/GAIAX/Navigation/EN/Home/home.html>

Liitteiden kuvaukset

Dokumentin lopussa on toimintamallin liitteet, joihin viitataan tämän dokumentaation eri luvuissa. Selkeyden vuoksi liitteiden lyhyet kuvaukset ja tarkoitukset alla:

Liite	Kuvaus	Tarkoitus
Datasopimuksen pohja	Sopimus datan jakamisesta yhteiskehitettävään ratkaisuun.	Sopimus laaditaan osana alustan ja datahubin toimintaa ja sen avulla mahdollistetaan datan yhteiskäyttö.
Arvoverkoston liittymissopimus	Sisältää sopimuksen, jonka jokainen liittyjä allekirjoittaa.	Mahdollistaa luottamuksen syntymisen toimijoiden kesken ja luo reunaehdot.
Arvoverkoston operaattorin tehtävät ja vastuut	Kuvaa eri tehtävät ja vastuut, jotka valitulle arvoverkoston operaattorille kuuluu.	Luo edellytykset operatiiviselle toiminnalle ja toimintamallin kehittämiseksi. Selkeä näkemys mitä operaattorin vastuulla on.
Arvoverkoston kehittämisen mallipohja	Toimintamalli arvoverkoston kehittämiseen, PPT pohja.	Mahdollistaa arvoverkoston iteratiivisen jatkokehittämisen. Toistettava kehittämismalli.
Yhteiskehittämispohja arvoverkoston kehittämiseen	Vaiheistettu mallipohja arvoverkoston kehittämiseen työpajoissa.	Miro -alustan template -pohja arvoverkoston kehittämiseksi online ympäristössä. Lisäksi PDF versio offline työskentelyyn.
Alustan kehittämisen ja käytön mallipohja	Toimintamalli alustan kehittämiseen ja hyödyntämiseen käyttötapausten jalostamisessa, PPT pohja.	Mahdollistaa alustan iteratiivisen jatkokehittämisen. Toistettava kehittämismalli. Samaa pohjaa käyttäen vietään läpi työpajoja, joissa alustalle jäsenten tuomia käyttötappauksia jalostetaan liiketoimintakelpoisiksi suunnitelmiksi ennen siirtymistä datahubin perustamista ja idean toteutusta.
Yhteiskehittämispohja alustan kehittämiseen	Vaiheistettu mallipohja arvoverkoston kehittämiseen työpajoissa.	Miro -alustan template pohja arvoverkoston kehittämiseksi online ympäristössä. Lisäksi PDF versio offline työskentelyyn.
Datahubin toiminta mallipohja	Toimintamalli datahubin kehittämiseen ja hyödyntämiseen haluttujen liiketoimintaidoiden toteuttamiseksi, PPT pohja.	Mahdollistaa datahubin iteratiivisen jatkokehittämisen. Toistettava kehittämismalli. Samaa pohjaa käyttäen vietään läpi työpajoja, joissa alustalle jäsenten tuomia käyttötappauksia jalostetaan toteutuksiksi.

Alla on kuvattuna keskeiset termit, joita käytetään läpi dokumentaation.

Termit

Kehitysalusta	Kehitysalusta on toimintamalli käyttötapausten keräämiseen ja jalostamiseen liiketoimintasuunnitelmiksi. Kehitysalusta tarjoaa myös keinot löytää kumppani ja dataa käyttötapausten jalostamiseen toteutuskelpoisiksi dataa hyödyntäviksi suunnitelmiksi.
Arvoverkosto	Sitoo kokonaisuuden yhteen ja toimii yhteisön rajoina. Arvoverkoston ulkopuolella on luonnollisesti myös yrityksiä, aktiiveja, julkisen sektorin organisaatioita ja muita osapuolia. He voivat tulla arvoverkoston jäseneksi allekirjoittamalla liittymissopimuksen (liitteenä).
Datahub	Datahubit keräävät yhteen tietyn kontekstin (tarpeen) ympärillä olevat toimijat, jotka yhdessä rakentavat dataan pohjautuvaa ratkaisua/palvelua/tuotetta. Datahub on käytännön toimintamalli dataa hyödyntävän palvelun tai tuotteen kehittämiseksi usean osapuolen yhteistyönä.
Ekosysteemi	Ekosysteemi tarkoittaa tässä kontekstissa on asiakkaita, arvoverkostoa, kehitysalustaa, datahubia sekä niissä toimivien tahojen muodostamaa kokonaisuutta. Ekosysteemi on uudistuva ja vetovoimallaan houkuttelee uusia jäseniä yrityksistä, julkiselta sektorilta ja korkeakouluista. Ekosysteemin tavoitteena tässä kontekstissa on edistää uusien lisäarvoa tuottavien dataa hyödyntävien ratkaisujen löytymistä ja kehittämistä.
Mockup	Valmistuksessa ja suunnittelussa malli tai malli on mallin tai laitteen mitta-kaava tai täysikokoinen malli, jota käytetään opetukseen, esittelyyn, suunnittelun arviointiin, edistämiseen ja muihin tarkoituksiin.
Product-market fit	Tuotteen/palvelun/ratkaisun ja asiakkaiden tarpeiden vastaavuus. Varmistetaan, että ollaan tuottamassa asiakkaalle lisäarvoa tuottavaa ratkaisua ja että markkinoilla on tilausta ratkaisulle.
Minimum Viable Product, MVP	MVP on lyhenne sanoista "Minimum Viable Product", mikä suomeksi tarkoittaa "pienin julkaisukelpoinen tuote". Termin sanotaan syntyneen Frank Robinsonin toimesta, mutta tunnetuksi se tuli Eric Riesin The Lean Startup-kirjan myötä . Historia onkin hyvä pitää mielessä, kun MVP:stä puhutaan. Se ei nimittäin nimestään huolimatta <i>aina</i> tarkoita tuotetta. Kyseessä on konsepti (tai toimintastrategia), jonka avulla kasvuyritys pyrkii selvittämään mahdollisimman nopeasti ja ketterästi uuden tuoteidean markkinakelpoisuuden. Eli siis onko yritys löytänyt tarpeeksi <i>suuren ongelman</i> sekä <i>riittävän hyvän ratkaisun</i> siihen, että liiketoiminnan odotukset täyttyvät. Tämä tarve voidaan jossain tapauksissa testata tuotteella, jossain toisissa tapauksissa sen testaaminen taas voi hoitua, vaikka pelkästään lupauksen avulla.

Kuvaluettelo

Kuva 1. 3D Data Economy Satakunta's Success Factor in Digital Green Growth -hankkeen tavoitteisiin kuuluu datatalouden arvoverkoston kokoaminen, pilottitoteutukset ja kehitysalustan toimintamallin määrittely.....	3
Kuva 2. Hankkeen arvoverkosto edustaa datatalouden eri näkökulmia, joiden näkemyksiä pyrittiin yhdistämään kehitysalustan toimintamallin määrittelyyn.	4
Kuva 3. Kokonaisuus arvoverkostosta ja sen osista sekä niiden välisistä suhteista.....	12
Kuva 4. Kehitysalustan toimintamalli	16
Kuva 5. Datahub toimintamalli	19

1. Arvoverkosto

Tämä luku kuvaa arvoverkoston tarkoituksen, reunaehdot ja rajoitteet. Luvussa kuvataan arvoverkoston liittyminen ja eroaminen. Keskeinen osaa lukua on arvoverkoston rakenteen kuvaus ja sisäänrakennettu ydinprosessi lisäarvon tuottamiseksi. Lisäksi kuvataan päätöksenteon malli sekä jäsenyysmallit. Myös ohjausryhmän muodostaminen ja toiminta kuvataan. Arvoverkoston malli on tuotettu työpajassa, jonka rakenne ja juokutusmalli liitteinä (LIITTEET 4, 5.1 ja 5.2).

Tarkoitus

Arvoverkosto on yhteistyöverkosto, jonka puitteissa erilaiset toimijat kuten yritykset, yliopistot/korkeakoulut/oppilaitokset, julkisyhteisöt kuten kaupunki ja kolmannen sektorin toimijat voivat verkostoitua yhteisten ongelmien ja niitä vastaavien ratkaisujen innovointiin, kehittämiseen ja jopa monetisointiin.

Arvoverkosto on lähtökohtaisesti avoin kaikille, mutta liittyminen edellyttää sopimuksen allekirjoituksen.

Motiivit osallistua

Toimintamallin ensimmäisen version kehityksen aikana identifioitiin syitä osallistua 3D -arvoverkoston. Työpajoissa tunnistettuja syitä löytyi useita:

1. jakaa kokemuksia, oppeja ja parhaita käytäntöjä,
2. oppia toisilta uusia näkökulmia
3. inspiroitua toisten onnistumisista ja ideoista,
4. innovoida uutta, yhdessä tai erikseen,
5. tunnistaa uusi mahdollisuuksia datanhyödyntämisessä ja osallistua ekosysteemiin,
6. löytää liiketoimintamahdollisuuksia,
7. ymmärtää miten muut hyödyntävät dataa,
8. hyödyntää markkinoinnissa

Liittyminen ja eroaminen

Arvoverkoston liitytään allekirjoittamalla liittymissopimus (LIITE 2), joka toimitetaan arvoverkostoa hallinnoivalle taholle. Eroaminen tapahtuu kirjallisesti ilmoittamalla edellä mainitulle hallinnoivalle taholle. Eroaminen astuu voimaan heti.

Jäsenyysmallit

Arvoverkoston on yksi jäsenyysmalli: arvoverkoston jäsen. Jäseneksi voi liittyä yritys tai yksittäinen henkilö. Liittyessä jäseneksi:

- Saa oikeuden osallistua ohjausryhmään (1 per yritys/henkilöjäsen)
- Pääsyoikeuden kehitysalustalle ja datahub toimintaan (siltä osin kuin ei ole tarpeellista rajoittaa)
- Mahdollisuuden vaikuttaa arvoverkoston ja sen osien toimintaan

- Mahdollisuuden pyrkiä ohjausryhmän puheenjohtajaksi.

Pelkkä jäsenyys tuskin tuottaa merkittävää hyötyä vaikkakin verkostoituminen voi olla joillekin riittävä. Arvoverkoston sisällä on valmis lisäarvon tuottamiseen tähtäävä toimintamalli, joka on kaikkien jäsen-ten käytettävissä. Tarkastellaan seuraavaksi lisäarvon tuottamisen malli kokonaisuutena alkaen rooleista.

Tunnistetut roolit

Arvoverkoston ja sen sisältämässä kehitysalustassa ja datahubissa on useita eri rooleja, joissa jäsenet voivat toimia. On huomattavaa, että yksi toimija voi olla useassa roolissa yhtä aikaa. Työpajoissa tunnistetut roolit ja kuvaukset ovat alla yhtenä kokonaisuutena. Lisäksi on huomioitava, että alla oleva taulukko sisältää avainrooleja. Luonnollisesti muun muassa datahubissa tapahtuvan toteutuksen aikana mukana on joskus laajajoukko esimerkiksi toimialan asiantuntijoita, joita ei tässä käsitellä.

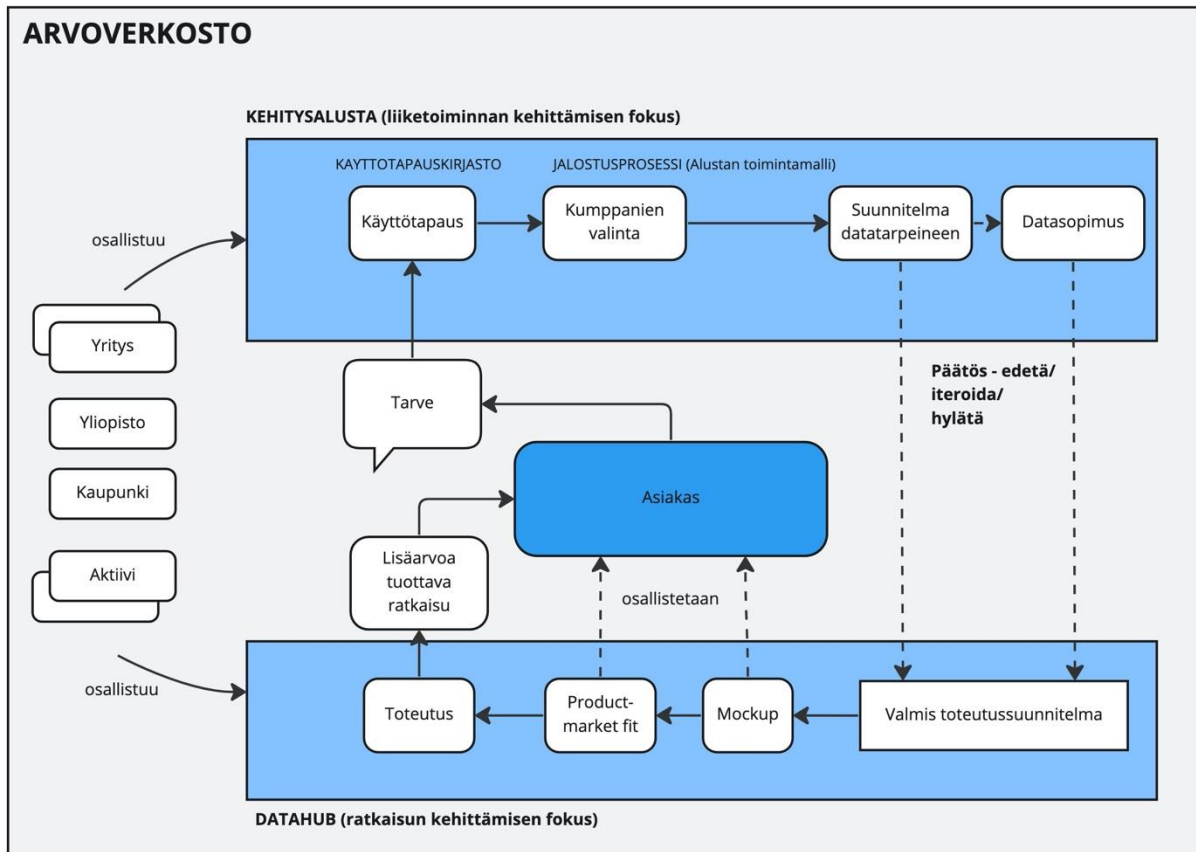
Rooli	Konteksti	Kuvaus
Datan tarjoaja	Arvoverkosto, Kehitysalusta, Datahub	Datan omistaja tai hallinnoija, jolla oikeus antaa pääsy dataan joko korvausta vastaan tai ilman.
Arvoverkoston operaattori	Arvoverkosto, Kehitysalusta, Datahub	Toimija, joka mahdollistaa arvoverkoston toiminnan tuottamalla yhteisesti tarvittut palvelut, huolehtii viestinnästä ja operatiivisesta toiminnasta. Ei tavoittele datasta liiketoimintaa vaan toimii neutraalina osapuolena
Datanvälittäjä	Datahub	Toimii EU:n Data Governance Act mukaisesti datan välittäjänä neutraalina osapuolena.
Asiakas	Arvoverkosto, Kehitysalusta, Datahub	Tuo arvoverkoston kehitystarpeet, joista muut toimijat tarvittaessa jalostavat käyttötapauksia. Todentaa kehitettävien ratkaisujen lisäarvon.
Palveluntarjoaja	Arvoverkosto, Kehitysalusta, Datahub	Tuottaa palveluita, joita voidaan hyödyntää osana arvoverkoston ja kehitysalustan toiminta, sekä asiakkaalle suunnatuissa ratkaisuissa.
Datan hyödyntäjä	Arvoverkosto, Kehitysalusta, Datahub	Käyttää datasopimuksen mukaan hyödyksi toisten tarjoamaa dataa ratkaisussa. Voi toimia itse myös datan tarjoaja yhtä aikaa. Roolit ei sulje toisiaan pois.
Markkinoija	Arvoverkosto, Kehitysalusta, Datahub	Markkinointiin fokuoituneet tahot viestivät arvoverkoston, kehitysalustasta ja datahub tuottamista ratkaisuista. Riippuen roolissa toimivan intresseistä, voi toimia vain yhdessä. Esimerkiksi ratkaisun markkinointi asiakkaille. Toisaalta Arvoverkoston ja kehitysalustan markkinoija viestii houkutelakseen mukaan uusia jäseniä ja pitääkseen nykyiset jäsenet tietoisena tilanteesta.
Veturi (keystone player)	Kehitysalusta, Datahub	Taho, joka on päättänyt viedä eteenpäin valittua käyttötapauksia ja toimii sen "veturina" eli pääasiallisena ajavana voimana. Tässä roolissa toimivalla taholla on yleensä suurin motiivi saada ratkaisu aikaan. Syy voi olla rahallinen tai muu.
Palvelumuotoilija	Kehitysalusta, Datahub	Palvelumuotoilija auttaa tuotteistuksessa ja siinä että keskitytään asiakkaan tarpeiden suhteen olennaiseen.

		Muotoilija voi osallistua liiketoimintatasoisesta suunnittelusta (kehitysalusta) asti ja datahub vaiheessa muotoilija on usein mukana mockupin tuottamisessa.
Tietoturva-asiantuntija	Kehitysalusta, Datahub	Tietoturva-asiantuntija roolissa oleva taho pitää huolen, että ratkaisun tietoturva mukaan lukien yksityisyys tulee otettua huomioon. Myös tietoturvaan ja yksityisyyteen liittyvien regulaatioiden tuomien rajoitteiden huomioiminen on monesti roolin vastuulla.
Data-arkkitehti	Kehitysalusta, Datahub	Ratkaisun tarvitseman data-arkkitehtuurin suunnittelu ja toteutuksen johtaminen yhteistyössä datainsinöörien kanssa.
(Sovellus)kehittäjät	Datahub	Sovelluskehittäjät toteuttavat kooditasolla tai muilla työkaluilla tarvittavan ratkaisun.

Rakenne ja ydinprosessi

Arvoverkosto on löyhä avoin yhteisö halukkaille osapuolille, jotka haluavat hyödyntää dataa palvelukehityksessä, mutta eivät halua tai kykene tekemään sitä yksin. Toisaalta arvoverkosto on yhteisö myös tutkimusorganisaatioille, jotka voivat sen kautta löytää yhteistyötahoja tutkimuskohteiden muodossa, mutta myös löytää dataa tutkimuskäyttöön. Yhtä lailla julkisen sektorin organisaatiot voivat hyötyä arvoverkostosta löytämällä sopivat kumppanit innovointiin, joka hyödyntää heidän dataansa (julkisen sektorin data käyttöön) ja sekä palvelukehitystä. Myös kolmas sektori ja yksittäiset aktiivit ovat tervetulleita.

Alla oleva kuva on kokonaisesitys arvoverkostosta ja sen osista sekä niiden välisistä suhteista. Avainprosessi on rakentunut kehitysalustan ja datahubin päälle ja välille.

Kuva 3. Kokonaisuus arvoverkosta ja sen osista sekä niiden välisistä suhteista

Arvoverkosto kokoaa toimijat yhteen

Kuvassa uloin laatikko on arvoverkosto, joka sitoo kokonaisuuden yhteen ja toimii yhteisön rajoina. Arvoverkoston ulkopuolella on luonnollisesti myös yrityksiä, aktiiveja, julkisen sektorin organisaatioita ja muita osapuolia. He voivat tulla arvoverkoston jäseneksi allekirjoittamalla liittymissopimuksen (liitteenä).

Jäsenet tulevat yhteiskunnan eri sektoreilta

Jo jäseneksi liittyneet osapuolet on kuvassa esitetty arvoverkoston ”vasemmassa” reunassa. Kuvassa asiakas on tarkoituksella keskellä, koska asiakkaalle tuotettu lisäarvo on toiminnan tavoitteena. Voidaan toki debatoita pitäisikö lisäarvo olla ennen kaikkea kuvan keskiössä, koska se on lopullinen tavoite. Toisaalta asiakas on se, joka vasta palvelua käyttäessään tuottaa ja arvioi saadun lisäarvon. Lisäksi asiakas on tarpeiden ja ongelmien lähde. Asiakkaan tarve muodostaa pohjan käyttötapaukselle.

Käyttötapaus ja asiakas ohjaa toimintaa ja tavoitteita

Käyttötapaus on koko toimintamalli ydin. Käyttötapauksilla voidaan kuvata jonkin järjestelmän toiminnallisuutta tai käyttäytymistä. Niillä voidaan myös kuvata siihen liittyviä sidosryhmiä ja assosiaatioita kyseisten toimijoiden ja järjestelmän eri toimintojen välillä. Käyttötapauksia voidaan kuvata sekä tekstimuotoisesti että graafisesti. Käyttötapaukset ovat hyödyllisiä, sillä ne kertovat yhtenäisiä tarinoita

siitä, miten palvelun tulisi toiminnassaan käyttäytyä. Osana käyttötapausta on tärkeää kuvata myös oletettu lisäarvo, jota tavoitellaan.

Kehitysalusta tarjoaa mallin ja palvelut liiketoimintatason kehittämiseen

Houkuttelevan kehitysalustan tulee olla:

Avoin, läpinäkyvä, luotettava, helppo, tehokas, edistyksellinen, ryhmäsparrausta tukeva, innovaatioita mahdollistava, mahdollistaa oppiminen, helppo ja yksinkertainen tulla mukaan

---

Toimintamallissa käyttötapauksia kerätään käyttötapauskirjastoon kehitysalustan sisällä. Käyttötapauskirjastoa voi ylläpitää esimerkiksi OneDrive-kansioina ja rajata luku/kirjoitusoikeuksia tapauskohdaisesti. Toinen hieman työlämpi vaihtoehto on kehittää yksinkertainen nettisivusto, jonka sisältöä suodatetaan käyttäjän oikeuksien mukaisesti.

Käyttötapauskirjaston ylläpito ja käytön mahdollistaminen on kehitysalustan tärkeimpiä toimintoja. Yleensä taho, joka alkaa viemään käyttötapauksia eteenpäin kehitysalustalla, on sama, joka sen lisäksi (veturiosapuoli), mutta toisinkin voi olla. Joka tapauksessa liitteessä 6 kuvatun prosessin mukaisesti käyttötapauksen toteuttamiseen tarvittavat osapuolet kuten datantarjoajat, kehittäjät, palveluiden tarjoajat tulee identifioida. Tämä yleensä tapahtuu käyttötapauksen luoja aloitteesta. Kehitysalusta tarjoaa helpon keino löytää kuvaukset jo jäseniksi liittyneiden osapuolten palveluista ja kyvyistä. Myös tässä kohdin kevyin tapa päästä alkuun on käyttää esimerkiksi OneDrive-kansioita, laittaa kuvaukset kansioihin ja rajata rooli- ja käyttäjätikohtaisesti pääsyoikeuksia.

Yhdessä valittujen kumppanien kanssa veturiosapuoli tekee liiketoimintatason suunnitelman mitä on tarkoitus tehdä, millä ehdoilla ja mitä dataa käyttäen. Tässä vaiheessa suunnittelu on hyvin vahvasti liiketoimintapainotteista, eikä teknisiin asioihin puututa merkittävästi. On kuitenkin suositeltavaa, että tekniset ihmiset ovat mukana ja heitä käytetään arvioimaan, mikä on mahdollista ja miten, mutta nippeleihin ei tartuta. Lopulta osana prosessia on tunnistettu tarvittavat datalähteet (avoimet ja kaupalliset) ja niiden käytöstä laaditaan datasopimus, joka toimii datahubin perustamisen pohjana yhdessä tehdyn toteutus suunnitelman kanssa. Tässä kohdin on paikallaan pysähtyä ja arvioida suunnitelman toteutettavuuden, oletetun lisäarvon ja sen vaatimien panosten suhteen, onko järkevää edetä vai palata suunnittelupöydälle. Mikäli päätetään edetä, siirrytään seuraavaksi datahub -vaiheeseen. Kehitysalustan tarkempi malli on kuvattu luvussa 2.

Datahub mahdollistaa datapohjaisen lisäarvon toimittamisen asiakkaalle

Datahub on toimintamalli, jonka avulla suunnitelma muutetaan lisäarvoksi asiakkaalle. Hyväksytyä suunnitelmaa ja datahub prosessia käyttäen (LIITE 8) rakennetaan mockup / mallinne, jonka avulla varmistetaan asiakasta osallistaen, että ollaan tekemässä oikeaa asiaa. Tässä kohdin sanat muuttuvat käyttöliittymäksi tai muuksi visuaaliseksi esitykseksi. Mockupia muokataan ja parannetaan yhdessä asiakkaiden kanssa ja näin varmistetaan että tuote/palvelu vastaa markkinatarvetta. Kun tarvittavat avaintoiminnot ja niiden visualisointi näyttäisi tuottavat tavoitellun lisäarvon myös asiakkaan mie-

lestä, alkaa toteutus. Toteutuksen aikana on myös hyödyllistä pitää asiakas mukana antamassa palautetta. Lopulta syntyy palvelu, joka toimitetaan asiakkaalle ja asiakas saa tarvitsemansa ratkaisun ja lisäarvon. Datahubin tarkempi malli on kuvattu luvussa 3.

Mitä tämän jälkeen tapahtuu? Periaatteena on, että tuotetaan alusta asti lisäarvoa tarkasti kohdistetusti ja nopeasti. Datahub voi kasvaa tuomalla kehitettäväksi lisää uusia käyttötapauksia. Mikäli kasvulle ei ole tilaa tai tilausta, voidaan datahub pitää elossa juuri niin kauan kuin siihen osallistuneet osapuolet näkevät tarpeelliseksi. Ylläpitokustannukset ovat kuitenkin minimaaliset, jos ei ihan nolla euroa. Datahub voi kasvaa ja kehittyä isoksi kuten Fingridin sähköhub, mutta silloin tarvitaan jo järeämpiä ratkaisuja ja on erittäin järkevää siinä kohdin ulkoistaa kokonaisuus täysin omaksi kokonaisuudeksi.

Luonnollisesti kokonaisuutta, joka yllä on lyhyesti kuvattu pitää ohjata. Sitä varten arververkoston tasolla on ohjausryhmä.

Ohjausryhmä

Arververkoston ohjausryhmä on ylin päätösvaltaa käyttävä toimielin. Sen päätösvaltaan kuuluu:

- Liittymissopimus (muutokset)
- Jäsenten erottaminen (liittymissopimuksen rikkominen)
- Toimintamallien (arververkosto, kehitysalusta ja datahub, jotka kuvattu erikseen tässä dokumentissa) muutoksien hyväksyminen
- Arververkoston operaattorin valinta/hyväksyminen ohjausryhmän päättämäksi toimikaudeksi. Operaattorin tehtävät kuvattu LIITE 3.

Ohjausryhmän jäseneksi pääsee jokaisesta liittyvästä yrityksestä yksi taho. Lisäksi henkilöjäsen saa oikeuden osallistua täysivaltaisesti ohjausryhmään ja sen toimintaan.

Ohjausryhmän puheenjohtaja valitaan kerran vuodessa. Ohjausryhmä määrittää itse toimikauden alkamisen ja loppumisen. Toimikauden pituus on 12 kk.

Ohjausryhmä kokoontuu itse määrittämällään aikataululla, mutta vähintään kerran vuodessa.

Päätöksenteko

Kuten yllä on mainittu ylintä päätösvaltaa käyttää arververkostossa (ml. alusta ja datahub) ohjausryhmä. Päätöksenteko tulee lähtökohtaisesti perustua keskusteluun ja yhteisymmärryksen saavuttamiseen. Mikäli yhteisymmärrystä ei löydy, tulee päätös tehdä äänten enemmistöllä (yli 50%). Jokaisella ohjausryhmän jäsenellä on 1 ääni. Tarvittaessa puheenjohtajan ääni ratkaisee (tasatilanne).

2. Kehitysalustan toimintamalli ja tarkoitus

Tässä luvussa kuvataan arververkoston kehitysalustan toimintamalli. Toimintamalli perustuu vahvasti käyttötapausten keräämisen ja hyödyntämisen logiikkaan. Käyttötapaus on ohjelmisto- ja järjestelmäsuunnittelussa toimintojen (actions) tai askelten (event steps) luettelo, joka tavallisesti määrittää toimijaroolin ja (tieto)järjestelmän välistä kommunikaatiota tietyn päämäärän saavuttamiseksi. Tässä kontekstissa käyttötapausten oletetaan olevan dataa hyödyntäviä. Kehitysalustan toimintamallin kehitys tapahtui työpajassa, jonka rakenne ja juoksutusmalli liitteinä (LIITTEET 6, 7.1 ja 7.2.)

Työpajoissa tunnistettuja kehitysalustan keskeisiä lisäarvoja ja syitä osallistua:

- datan validointi,
- sopimusmallit,
- fasilitointi,
- käyttötapausten kuvaamisen mallit,
- yhteistoimijoiden valikointi.

Lisäksi mallin kehittämiseen osallistuneiden organisaatioiden mielestä seuraavat asiat ovat syitä tuoda oma käyttötapaus arververkostoon:

- ekosysteemissä enemmän osajia,
- datamallin koeponnistus,
- yleishyödyllinen datan hyödyntäminen ja
- kanava lisäymmärryksen saamiseksi.

Arvontuoton malli

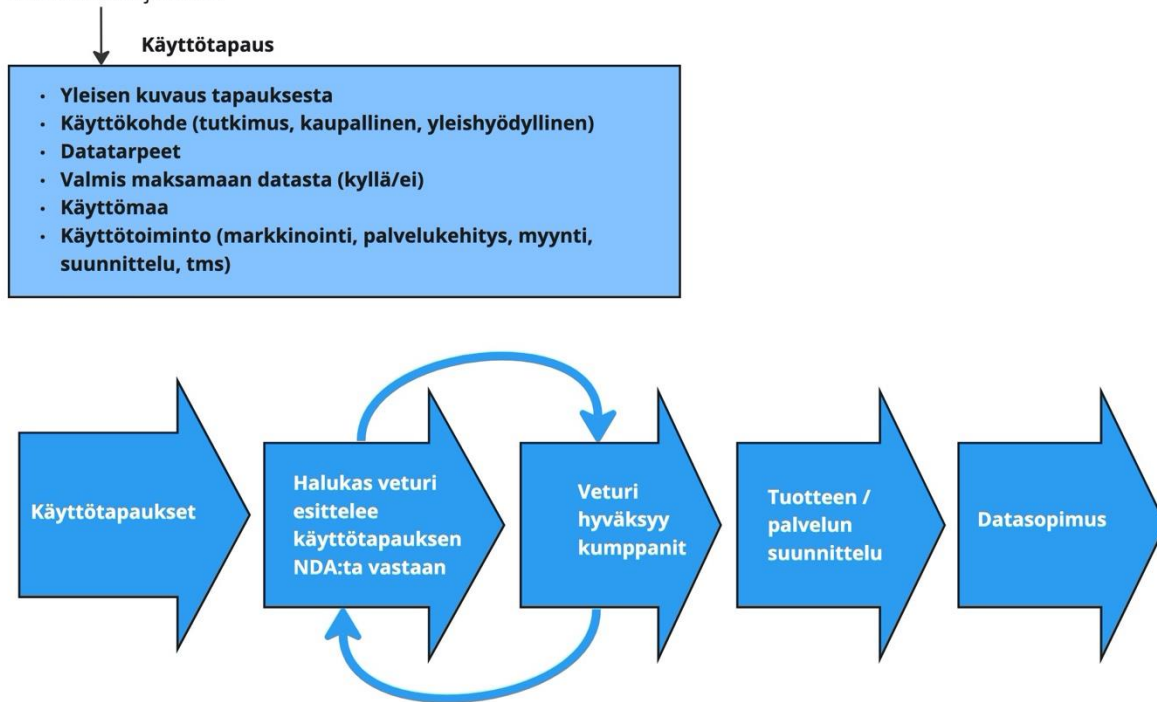
Karkea alustan toimintamalli sisältää 5 eri vaihekokonaisuutta, jotka johtavat siihen, että idea päätetään viedä seuraavalle tasolle eli toteutukseen tai sitten siitä päätetään luopua. Hylättyä ideaa voidaan jalostaa ja ottaa se uudelleen käsittelyyn. Alla oleva havainnekuva esittää alustan toimintamallin yksinkertaistetussa muodossa. Käyttötapausten voi jalostaa työpajan avulla, jonka fasilitointia varten löytyy valmis PowerPoint pohja (LIITE 6). Työprosessi on alla kuvana ja kuvan alla avattuna eri vaiheet.

Kehitysalustan mahdollistama käyttötapauskirjasto ajurina

Alustalle kerätään dataa hyödyntäviä käyttötapauksia. Arvoverkoston operaattorin tehtävänä on mahdollistaa käyttötapauskirjaston käyttö. Käyttötapaukset tulevat arvoverkoston jäseniltä.

Käyttötapauksen kuvaus esitetään anonyyminä, mutta järjestelmä (kirjasto) tietää kuka on kyseessä eli kuka on kuvauksen lisännyt. Käyttötapauskuvaukset näkyvät kaikille arvoverkoston jäsenille.

Kuva 4. Kehitysalustan toimintamalli

Käyttötapauksen kuvaamisen malli

Kuten aiemmin on todettu, on käyttötapaus koko toimintamallin ytimenä. Käyttötapaus kulkee läpi koko prosessin kehitysalustan läpi ja päätty lopulta datahubiin, joka on käyttötapauksen mukaisen suunnitelman toteutusmalli. Käyttötapaukset tallennetaan erilliseen käyttötapauskirjastoon, jonka järjestäminen on arvoverkoston operaattorin vastuulla. Käyttötapaukset ja niiden kuvaukset tulevat arvoverkoston jäseniltä.

Jokaisesta käyttötapauksesta on seuraavat tiedot:

1. Yleisen tason kuvaus tapauksesta. Riittävästi tietoa, että siitä muutkin kiinnostuvat, mutta ei liikaa, jotta liiketoimintasalaisuus tai hyvä idea vuoda².
2. Käyttökohde (tutkimus, kaupallinen, yleishyödyllinen)
3. Datatarpeet
4. Valmis maksamaan datasta (kyllä/ei). Kyllä luo syyn datan omistajille osallistua
5. Käyttömaa

² Yhtenä vaihtoehtona on lisätä liittymissopimukseen NDA, jolla suojataan käyttötapaukset ja estetään hyvien liiketoimintaideoiden varastaminen. Tässä mallissa NDA tehdään käyttötapauskohtaisesti.

6. Käyttötoiminto (markkinointi, palvelukehitys, myynti, suunnittelu, tms.)

Joukon kokoaminen

Käyttötapausta eteenpäin vievä taho, usein sen kirjoittajataho, ottaa ”veturin” roolin. Veturilla usein on selkein tarve ratkaisulle omissa asiakaskunnassaan. Veturi saattaa tarvita lisää osaamista, dataa, tai palveluita lisäarvoa tuottavan palvelun tuottamiseen.

Veturilla on käytössä kehitysalustan jäsenten tiedot ja kuvaukset heidän palveluistansa sekä erityisosaamisesta. Tämän luettelon ylläpito kuuluu myös operaattorin vastuulle. Veturi voi kutsua potentiaalisia kumppaneita myös arververkoston ulkopuolelta. Veturi avaa käyttötapausten kutsumilleen tahoilla NDA:ta vastaan (katso LIITE 10 esimerkkinä NDA-sopimuksesta). Keskustelujen perusteella veturi valitsee kumppanit ja etenee seuraavaan vaiheeseen.

Tuotteen tai palvelun suunnittelu

Tuotteen tai palvelun suunnittelu voi alkaa, kun tarvittavat osapuolet on löydetty. Myös suunnittelun aikana saattaa ilmetä tarpeita, joita ei ole osattu ennakoida. Tästä syystä on mahdollista, että veturi haastattelee ja valikoi mukaan lisää uusia toimijoita osana suunnitteluprosessia. Suunnittelu ei sisällä tarkkojen teknisten speksien tuottamista, vaan keskittyy liiketoimintaelementtien sopimiseen. Toki teknisiä näkökulmia kannattaa tarkastella ja pitää mukana teknistä henkilöstöä varmistamassa idean toteutettavuus. Osana suunnittelua tarkentuu myös datatarpeet. Datatarpeista tehdään osapuolten välille datasopimus.

Datasopimus

Datasopimus (LIITE 1) määrittää käyttötarkoituksen ja muut tarvittavat reunaehdot datan hyödyntämiselle³. Datasopimus on syytä tehdä, jotta osapuolille on selvää mitä datalla saa tehdä, kuinka kauan ja miten mahdollinen korvaus ja sen määrä hoidetaan. On täysin mahdollista, että yhdellä datasopimuksella voidaan kattaa kaikki datatarpeet, mutta tarvittaessa datasopimuksia tehdään useita. Tarpeen mukaan yksi toimija voidaan kutsua mukaan toimimaan datan välittäjä. Datan välittäjä toimii EU:n Data Governance Act määrittämässä rajoissa ollen neutraali toimija, joka ei hyödynnä käyttötapaukseen liitettyä dataa liiketoiminnassaan ja on omiaan lisäämään osapuolten luottamusta ja oikeuksien toteutumista. Läheskään aina ei ole tarvetta datan välittäjälle.

Päätös edetä tai iteroida

Lopputuloksena on suunnitelma mitä, miksi ja miten tehdään. Lisäksi on sopimukset käytettävästä datasta. Tässä kohdin on luonnollinen kohta pysähtyä tekemään yhteinen arvio, onko suunnitelma hyväksyttävä ja onko panostus-suhde kohdallaan eli kannattaako toteutukseen lähteä. Arvio voi olla siksikin hyvä tehdä myös tässä kohdin koska käyttötapausten alkuperäisestä luomisesta on saatanut jo vierähtää aikaa ja maailma ympärillä on muuttunut. Mikäli päätös on edetä, siirtyy toiminta seuraavaksi datahubin puolelle.

---

³ Datasopimuksen pohja on mukailtu versio Sitran Reilun datatalouden sääntökirjan sisältämästä mallipohjasta, <https://www.sitra.fi/julkaisut/reilun-datatalouden-saantokirja/>

3. Datahub

Datahubit keräävät yhteen tietyn kontekstin (tarpeen) ympärillä olevat toimijat, jotka yhdessä rakentavat dataan pohjautuvaa ratkaisua/palvelua/tuotetta. Datahub on käytännön toimintamalli dataa hyödyntävän palvelun tai tuotteen kehittämiseksi usean osapuolen yhteistyönä.

Datahubit ovat nykyaikaisia tiedonvaihtojärjestelmiä. Suomessa ehkä tunnetuin on Fingridin johdolla perustettu Suomen kaikkia sähkömarkkinoiden osapuolia koskeva lakisääteinen tiedonvaihtojärjestelmä. Kaikki datahubit eivät ole lakisääteisiä vaan vapaaehtoisesti esimerkiksi liiketoimintatarpeesta johtuen perustettuja. Myöskään kaikki datahubit eivät ole ”ikuisia” vaan ovat olemassa vain erimittaisia aikoja, riippuen osapuolten tarpeista. Datahubin elinkaari voikin siis vaihdella viikoista vuosiin. Tässä kontekstissa Datahub syntyy kun 2 tai useampi taho tekee ennen datahubin toiminnan aloitusta datasopimuksen. Datahub toimintamalli kehitettiin työpajassa, jonka rakenne ja juoksutus kuvattu liitteissä (LIITTEET 8, 9.1. ja 9.2.)

Ketterä kehitysmalli innovointiin

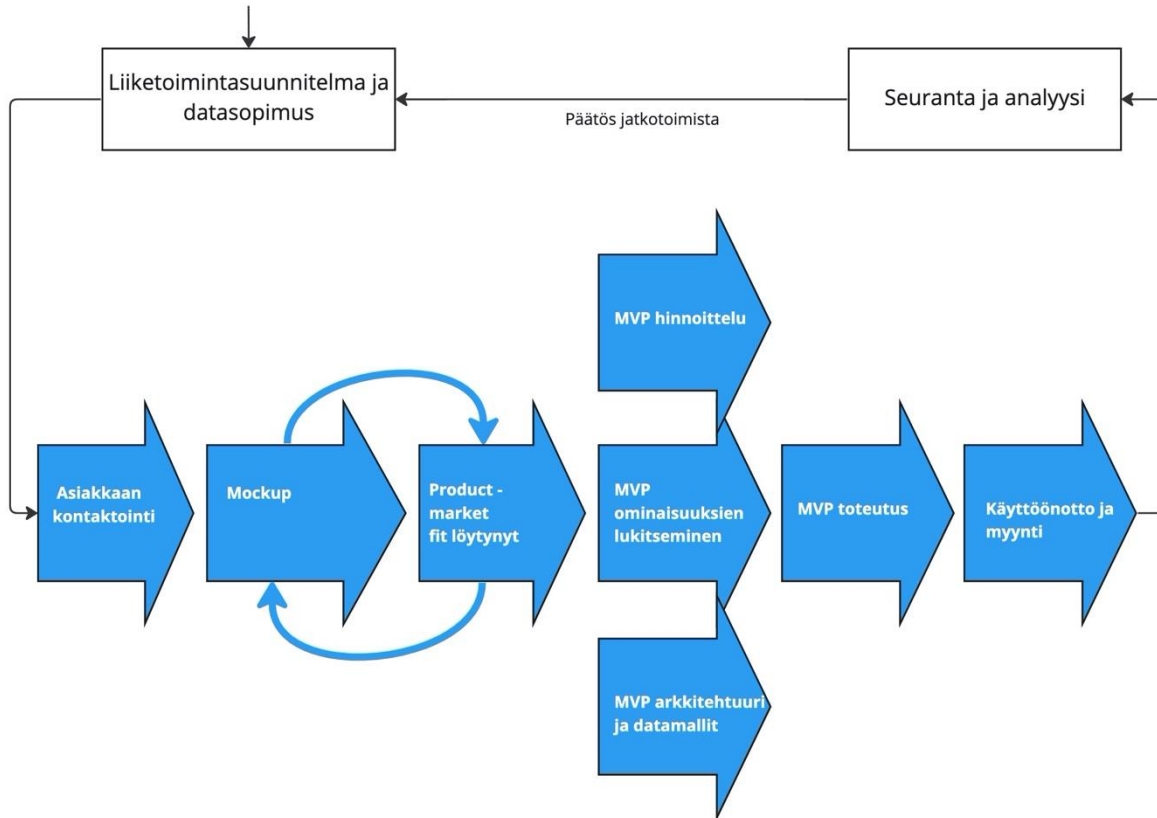
Arvoverkoston toiminnan ytimenä olevat käyttötapaukset ovat ennen tätä vaihetta jalostuneet osapuolten yhteistyönä Kehitysalustassa. Toimintamalli, jossa käyttötapaus jalostuu palveluksi, koostuu 7 eri vaiheesta.

1. Asiakkaan kontaktointi
2. Mockup kehitys
3. Product- market fit löytäminen
4. Tuotteistus: Minimum Viable Product (MVP) ratkaisun hinnoittelu, arkkitehtuuri ja ominaisuuksien lukitseminen
5. MVP toteutus
6. Käyttöönotto ja myynti
7. Seuranta (asiakkaan palautteet ja palvelun analytiikka) ja päätökset jatkotoimista

Alla oleva kuva esittää saman visuaalisesti. On tärkeää ymmärtää, että vaikka toimintamalli esitetään selkeinä vaiheina, todellisuus näyttäytyy usein kuitenkin pirstaleisempänä. Käytännössä eri vaiheiden välillä joudutaan välillä liikkumaan edes ja takaisin. Suurin syy tähän on se, että matkalla opitaan uutta ja pitää joskus palata takaisinpäin päästäkseen eteenpäin. Erityisesti vaiheet 2 ja 3 ovat tämältyyppeisiä. Usein mockup muokkaantuu, kun asiakkaan kanssa käydään keskustelua palautteen saamiseksi ja mahdollisimman selkeän lopputuloksen kuvaamiseksi.

Datahub toimintamalli

Ratkaisun liiketoimintasuunnitelma ja datasopimus on tehty edellisessä vaiheessa kehitysalustan prosessin ohjaamana. Päätös edetä on tehty riskien ja tuottojen analyysin perusteella

Kuva 5. Datahub toimintamalli

Asiakkaan kontaktointi

Kehitettävän palvelun asiakas ja tarpeet on selvitetty ja jalostettu liiketoimintasuunnitelmassa, jonka perustarkoitus voi olla muun muassa uuden liiketoiminnan luominen tai olemassa olevan tehostaminen. Joka tapauksessa potentiaalinen asiakas on oltava olemassa. Hyvin todennäköistä on, että potentiaalinen asiakas on löytynyt jo käyttötapausta mietittäessä. Hyvin monesti käyttötapaus on johdettu asiakkaan kanssa käydystä keskustelusta. Nyt luodaan uudelleen yhteys asiakkaaseen, jotta hänet saadaan osallistutettua mukaan kehittämiseen ja todentamaan että ollaan tekemässä oikeaa ratkaisua ja lopulta todentamaan tuotettava lisäarvo.

Mockup kehitys

Kun alustava mockup on saatu tehtyä, voidaan aloittaa product-market fit etsintä. Käytännössä asiakkaalle näytetään mockupia tai riippuen tapauksesta annetaan "kliksutella" sitä eli kokeilla käytännössä. Asiakkaalta pyydetään palautetta, tai käyttöä voidaan jossain tapauksissa jopa monitoroida ja sitä kautta saatu data analysoidaan. Tämän jälkeen ratkaisun tuottaja palaa suunnittelun ääreen ja muokkaa mockupia. Jälleen palataan asiakkaan äärelle ja pyydetään palautetta. Monesti tässä kannattaa ainakin osittain hyödyntää online-ympäristöä, mikäli demo-muutosykli on nopea.

Jossain kohdin muutamien kierrosten jälkeen tulee tilanne, kun asiakas on valmis ”ostamaan ratkaisun”. Rohkeimmat esittävät kysymyksen asiakkaalle ”Mikä estää allekirjoittamasta sopimusta?” On huomattavaa, että syy sille, ettei asiakas ole valmis allekirjoittamaan sopimusta voi olla kiinni myös jostain muusta kuin ratkaisun ominaisuuksista (budjetti tulossa vasta myöhemmin, päätöksentekoon tarvitaan toinen osapuoli, tms.). Kun kaikki esteet allekirjoitukselle on poistettu tai niiden suhteen on suunnitelma, voidaan sanoa, että product-market fit on löytynyt ja asiakas on saatu. Nyt kehittäminen voi alkaa.

Product-market fit löytäminen

Kun alustava mockup on saatu tehtyä, voidaan aloittaa product-market fit etsintä. Käytännössä asiakkaalle näytetään mockupia tai riippuen tapauksesta annetaan ”klikutella” sitä eli kokeilla käytännössä. Asiakkaalta pyydetään palautetta, tai käyttöä voidaan jossain tapauksissa jopa monitoroida ja sitä kautta saatu data analysoidaan. Tämän jälkeen ratkaisun tuottaja palaa suunnittelun ääreen ja muokkaa mockupia. Jälleen palataan asiakkaan äärelle ja pyydetään palautetta. Monesti tässä kannattaa ainakin osittain hyödyntää online ympäristöä, mikäli demomuutos sykli on nopea.

Jossain kohdin muutamien kierrosten jälkeen tulee tilanne, kun asiakas on valmis ”ostamaan ratkaisun”. Rohkeimmat esittävät kysymyksen asiakkaalle ”Mikä estää allekirjoittamasta sopimusta?” On huomattavaa, että syy sille, ettei asiakas ole valmis allekirjoittamaan sopimusta voi olla kiinni myös jostain muusta kuin ratkaisun ominaisuudet (budjetti tulossa vasta myöhemmin, päätöksentekoon tarvitaan toinen osapuoli, tms.). Kun kaikki esteet allekirjoitukselle on poistettu tai niiden suhteen on suunnitelma, voidaan sanoa, että product-market fit on löytynyt ja asiakas on saatu. Nyt kehittäminen voi alkaa.

Tuotteistus

Tässä vaiheessa tehdään lyhyt tuotteistus. Lukitaan MVP ratkaisun hinnoittelu, arkkitehtuuri ja ominaisuudet. Samalla saadaan tieto toteutuksessa tarvittavien resurssien tarkemmasta määrästä ja laadusta. Lisäksi nyt pystytään tekemään tiekartta (roadmap) kehitykselle ja arvioimaan paremmin valmistumisajankohta sisältäen eri ajankohdat demoille.

MVP toteutus

Nyt alkaa varsinainen kehittäminen, jolla pitäisi olla kirkas maali näköpiirissä ja ensimmäinen asiakas. Liiketoiminnalliset asiat, yhtä lailla kuin tekniset näkökulmat ovat selvät. Toteutus tapahtuu kehitystiimin käyttämällä metodilla (esimerkiksi Scrum). Olennaista on aikatauluttaa tekeminen ja järjestää säännöllisiä demoja, joissa asiakas on mukana. Kehityksen lopuksi on olemassa ensimmäinen elinkel-poinen tuote (MVP, Minimum Viable Product), joka voidaan toimittaa asiakkaalle käyttöön.

Käyttöönotto ja myynti

Ratkaisun toimittaminen asiakkaalle tapahtuu usein käyttöönottona. Käyttöönotto voi vaatia perehdytystä tai se voi tapahtua ohjeistuksin (kirjalliset, videot). Tässä kohdin voi aloittaa jo myynnin toisil-ekin potentiaalisille asiakkaille.

Seuranta ja päätökset jatkotoimista

Luonnollisesti ratkaisun käytöstä kannattaa kerätä palautetta asiakkaan kokemuksista. Lisäksi sovellukset nykyään rakennetaan keräämään käytöstä erittäin kattavasti dataa, jota analysoimalla voidaan nähdä miten asiakas ratkaisua käyttää, missä kohdin asiakas epäonnistuu, mitkä asiakaspolut toimivat hyvin ja mitkä eivät. Näiden tietojen perusteella tehdään päätös seuraavista vaiheista jatkaako, palatako suunnittelupöydälle ja yrittää uudestaan tai jopa todeta, että ei kannata jatkaa syistä, joita voi olla esimerkiksi taloudellisesti kannattamaton malli tai olosuhteiden muutos (regulaatio, markkinat, teknologia).

Lopuksi

Yllä olevat luvut kuvaavat 3D -arvoverkostolle tuotetun datan hyödyntämiseen keskittyvän toimintatavan sisältäen ydinprosessin, jota käsiteltiin hyvin yksityiskohtaisesti. Mallin toteuttaminen on tehty yhteistyössä Porin alueella toimivien organisaatioiden kanssa työryhmätöinä (kolmena eri päivänä). Työryhmätyöskentely toimi hyvin ja saimme todennäköisten toimintamallin hyödyntäjien näkökulmat hyvin esiin. Lähestymistavaksi toimintamallin kehittämisessä valittiin ydinprosessin mukaisesti käyttötapaukset, joita ”linsseinä” käyttämällä mallinnettiin arvoverkoston, kehitysalustan ja datahubin toimintamalli ja reunaehdot. Kyseessä ei siis ollut akateeminen harjoitus vaan oikeita käyttötapauksia käytettiin tuomaan kytkös käytännön elävään elämään. Miten tästä eteenpäin?

Ottamalla toimintamallin käyttöön löytyy seuraavat kehityskohteet. Suosittelemme työryhmätyöskentelyä myös jatkossa. Jatkokehitystä varten pakettiin kuuluu myös tämän ensimmäisen version työstämisessä käytetyt työryhmien vetämiseen soveltuvat kalvot. Työryhmissä tehtiin töitä pienryhmissä Miro-alustalla. Miro -alusta on online-työkalu, jossa voidaan helposti tehdä yhteissuunnittelua visuaalisilla työkaluilla. Myös käytetyt Miro-taulut ovat mukana paketissa ja hyödynnettävissä toimintamallin jatkokehityksessä.

Välttämättä ei tarvitse tai ole syytä vetää samanlaista 3 työpajan kehityssprinttiä. Sen sijasta voi keskittyä vaikka datahub-toimintamallin kehittämiseen (LIITTEET 8, 9.1 ja 9.2). Suurin työ on tehty nyt kun ensimmäinen malli on saatu koostettua ja testattua muutamien käyttötapauksien avulla. Nyt on seuraavien innokkaiden datatalouden hyötyjä etsivien tahojen vuoro parantaa mallia, palanen kerrallaan.

LIITTEET

LIITE 1. Datasopimuksen pohja

LIITE 2. Arvoverkoston liittymissopimus

LIITE 3. Arvoverkoston operaattorin tehtävät ja vastuut

LIITE 4. Arvoverkoston kehittämisen Workshop malli PPT-esimerkkinä

LIITE 5.1. Yhteiskehittämispohja arvoverkoston kehittämiseen PDF

LIITE 5.2. Yhteiskehittämispohja arvoverkoston kehittämiseen Miro-alustan mallipohjana

LIITE 6. Kehitysalustan kehittämisen ja käyttötapauksen jalostamisen Workshop malli PPT-esimerkkinä

LIITE 7.1. Yhteiskehittämispohja kehitysalustan kehittämiseen PDF

LIITE 7.2. Yhteiskehittämispohja alustan kehittämiseen Miro-alustan mallipohjana

LIITE 8. Datahubin toiminta Workshop malli PPT-esimerkkinä

LIITE 9.1. Datahubin prosessi Miro-alustan mallipohjana PDF ja

LIITE 9.2. Datahubin prosessi Miro-alustan Miro-alustan mallipohjana

LIITE 10. NDA-esimerkki

HUOMIO: Tämä dokumentti sisältää vain liitteet 1,2,3 ja 10. Loput liitteet erikseen ja datahubin vetäjän käyttöön hankkeen vetäjältä. Ajantasaiset dokumentit nähtävillä sivulla:
<https://www.prizz.fi/kehittamisteemat/automaatio-ja-robotiikka/3d-data-economy-satakuntas-success-factor-in-digital-green-growth.html>

LIITE 1: Datasopimus [Mallipohja]

Huomio: tästä olemassa parempi malli hankkeen kotisivuilla.

<https://www.prizz.fi/kehittamisteemat/automaatio-ja-robotiikka/3d-data-economy-satakuntas-success-factor-in-digital-green-growth.html>

DATAN TARJOAJA

_____ toimii Datan tarjoajana.

KÄYTTÖEHTOLIITTEET

Käyttöehdot Kuvaus

1 Datajoukon kuvaus [nro 1]

TAUSTATIEDOT

Näiden Datajoukon käyttöehtojen tarkoitus on määritellä Data, jonka Datan tarjoaja asettaa saataville Verkostossa, ja määrittää ehdot kyseisen Datan käytölle.

MÄÄRITELMÄT

Seuraavilla termeillä ja ilmauksilla on näissä Datajoukon käyttöehdoissa ja Käyttöehtoliitteissä seuraavat merkitykset, jollei muuta nimenomaisesti mainita tai tule asiayhteydestä ilmi, niiden yksikkömuoto käsittää myös mahdollisen monikkomuodon ja päinvastoin ja viittaukset Käyttöehtoliitteisiin ja kohtiin tarkoittavat näiden Datajoukon käyttöehtojen Käyttöehtoliitteitä ja kohtia:

”Datan tarjoaja”	tarkoittaa edellä kohdassa ”Datan tarjoaja” määriteltyä tahoa.
”Käyttäjä”	tarkoittaa mitä tahansa Loppukäyttäjää, Palveluntarjoajaa, Operaattoria tai Kolmannen osapuolen loppukäyttäjää, joka käsittelee Dataa, jonka Datan tarjoaja asettaa saataville näiden Datajoukon käyttöehtojen mukaisesti. [Otetaan kontrollilistaan kysymys siitä, että miten eri skenaarioissa mm. datan edelleen jakaminen ja siihen liittyvät ehdot on määriteltävä]
”[Määritelty käsite]”	tarkoittaa [määritelmä]

SOVELLETTAVUUS JA KATTAVUUS

Näitä Datajoukon käyttöehtoja sovelletaan Datajoukkoihin, jotka Datan tarjoaja tarjoaa [[ ] [ ] 202[ ] päivätyyn Liittymissopimuksen nojalla / jotka Datan tarjoaja liittää [ ] [ ] 202[ ] päivätyyn Liittymissopimuksen nojalla

DATA

Data, sen sijainti ja jakamistapa määritellään Datajoukon kuvauksissa

Käyttöehtoliite 1 [

].

Datan tarjoaja vastaa siitä, että sillä on riittävät oikeudet ja valtuudet saattaa Data muiden Osapuolien saataville ja käyttöön kaikkien soveltuvien sopimusehtojen mukaisesti.

DATAN KÄYTTÖTARKOITUS

Näiden Datajoukon käyttöehtojen mukaisesti Datan tarjoaja myöntää käyttäjälle ei-yksinomaisen oikeuden käyttää Dataa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

Käyttäjällä on oikeus käyttää ohjelmistorobotteja tai muita robotisoidun prosessiautomaation, koneoppimisen tai tekoälyn muotoja ja sovelluksia käsitellessään Dataa. Edellä mainitun mukaisesti käyttäjällä on oikeus oppia Datasta sekä käyttää ammatillista osaamista ja kokemusta, joita sille karttuu Datan käsittelyn aikana.

DATAN KÄSITTELYN JA EDELLEENJAON RAJOITUKSET

Dataa ei saa käsitellä seuraaviin tarkoituksiin: LIITE: [ ]].

DATAN JAKAMISEN LOPETTAMINEN

Datan tarjoaja voi lopettaa Datan jakamisen ilmoittamalla siitä asianomaisille Verkoston Osapuolille [kolmekymmentä (30) päivää] ennen Datan jakamisen loppumista.

JOHDANNAISAINIESTO

Seuraavia ei katsota Johdannaisaineistoksi ja näissä tapauksissa sovelletaan Dataa koskevia käyttöehtoja:

[(i) Data on mahdollista muodostaa helposti Johdannaisaineistosta muuntamalla, kääntämällä tai päättelemällä;

(ii) Johdannaisaineistoa voi käyttää Datan korvikkeena;

(iii) Datan yksittäiset Datan tarjoajat on mahdollista tunnistaa Johdannaisaineistosta;

(iv) Johdannaisaineisto sisältää Datan tarjoajien Luottamuksellisia tietoja; tai

(v) ...]

JOHDANNAISAINIESTON KÄSITTELYN JA EDELLEENJAON RAJOITUKSET

Johdannaisaineistoa ei saa käsitellä seuraaviin tarkoituksiin:

LIITE: [ ]].

MAKSUT JA MAKSUEHDOT

Datan käyttöön liittyy maksuja ja veloituksia, jotka on kuvattu tarkemmin **Käyttöehtoliitteessä 1**.

RAPORTOINTI

Datan käyttöön liittyy seuraavat raportointivelvollisuudet:

LIITE: [ ]].

AUDITOINTI

Datan käyttöön liittyvät seuraavat auditointivelvollisuudet: LIITE: [ ]].

TIETOTURVA

Datan käyttöön liittyvät tietoturvavelvollisuudet: LIITE: [ ]].

LUOTTAMUKSELLINEN TIETO

Osapuolet hyväksyvät, että **sopimuksen** mukainen Datajoukko sisältää Luottamuksellista tietoa, ja sen käyttöön ja käsittelyyn sovelletaan seuraavia ehtoja: LIITE: [ ]].

TIETOSUOJA

Data sisältää henkilötietoja, ja sen vastaanottoon ja käsittelyyn sovelletaan seuraavaa: LIITE: [ ]].

AINEETTOMAT OIKEUDET

LIITE: [ ]].

VASTUUVAPAUCLAUSEKE JA VASTUUNRAJOITUS

[**Esimerkki:** Jollei näissä ehdoissa muuta mainita, Datan tarjoaja tarjoaa datan ”sellaisenaan kuin se on saatavilla” ilman minkäänlaista takuuta. Käyttäjä kantaa kokonaan riskin siitä, soveltuuko data käyttäjän käyttötarkoituksiin. Edellä mainitusta huolimatta tämä ei rajoita Yleisten ehtojen kohtien 11.3–11.5 [ja Liittymissopimuksen] mukaista Datan tarjoajan vastuuta.]

IRTISANOMISEN VAIKUTUKSET

[•]

VOIMAANTULO JA SOVELTAMINEN

Oikeus käyttää Dataa tulee voimaan, kun käyttäjä avaa pääsyn Dataan, ja vaikuttaa siihen asti, että käyttäjä lopettaa Datan käsittelyn.

MUUTOKSET

Datan tarjoaja voi lopettaa Datan jakamisen tai muuttaa näitä ehtoja koska tahansa ilmoittamalla muutoksesta kirjallisesti Verkoston kaikille muille jäsenille. Datan jako loppuu tai muutetut ehdot tulevat voimaan kolmenkymmenen (30) päivän kuluttua siitä, kun Datan tarjoaja on ilmoittanut muille Jäsenille näihin Datan jaon lopettamisesta tai ehtoihin tehdyistä muutoksista, mutta Datan jaon lopettaminen tai muutokset eivät vaikuta Dataan, jonka käyttäjät ovat vastaanottaneet ennen muutosten voimaantuloa.

MUUT EHDOT

Selvyyden vuoksi todetaan, ettei edellä mainituilla ehdoilla millään tavoin rajoiteta niitä Käyttäjän oikeuksia, jotka perustuvat pakottavaan soveltuvaan lainsäädäntöön. Mikäli näiden ehtojen ja pakottavan lainsäädännön välillä on ristiriita, sovelletaan pakottavaa lainsäädäntöä.

[●]

[SOVELLETTAVAT LAIT JA RIITAJEN RATKAISU

Näihin Datajoukon käyttöehtoihin sekä niiden tulkintaan sovelletaan Suomen lakeja lukuun ottamatta kansainvälisen yksityisoikeuden periaatteita ja lainvalintasääntöjä.

Kaikki näiden Datajoukon käyttöehtojen mukaisesti jaetusta Datasta tai käyttöehtojen rikkomuksista, irtisanomisesta tai voimassaolosta aiheutuvat tai niihin liittyvät riidat, ristiriidat tai vaatimukset ratkaistaan lopullisesti Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisessa välimiesmenettelyssä. Välimiesmenettelyssä käytetään yhtä välimiestä, menettelyn paikka on Helsinki ja menettelyn kieli on englanti.]

LIITE 2: 3D -ARVOVERKOSTON LIITTYMISSOPIMUS

1. Osapuolet ja yhteyshenkilöt

Liittyjä: Nimi (jäljempänä "Liittyjä")
Osoite:
Postinumero ja toimipaikka:
Y-tunnus:

Liittyjän yhteyshenkilö sopimusasioissa: nn nn

Palveluntuottaja: nn (jäljempänä "Palveluntuottaja")
Osoite
Y-tunnus:
Palveluntuottajan yhteyshenkilö sopimusasioissa:

Molemmat jäljempänä myös "Osapuoli tai Osapuolet"

2. Sovellettavat yleiset sopimusehdot

Täydennetään operaattorin toimesta

3. Määritelmät

JYSE kohdan 1 lisäksi Sopimuksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

"Sopimus" tarkoittaa tätä Palvelusopimusta.

"Palvelu" tarkoittaa tässä Sopimuksessa ja hankinnan kohteen kuvauksessa yksilöityä palvelua.

4. Sopimuksen kohde

Sopimuksen kohteena on 3D arvoverkostoon liittyminen. 3D arvoverkoston tuottama Palvelu on kuvattu tarkemmin liitteessä 1

5. Immateriaalioikeudet

Tilaaajan Palveluntuottajalle luovuttaman aineiston omistusoikeus ja immateriaalioikeudet kuuluvat Tilaajalle tai kolmannelle osapuolelle eivätkä siirry Toimittajalle. Palveluntuottajalla on oikeus käsitellä Liittyjän aineistoa vain palvelun täyttämisen mukaiseen tarkoitukseen. Vahingonkorvaukset sopimuskohdan 7. mukaisesti.

6. Hinnat

Palvelun kokonaishinta on 0 (nolla) euroa.

Palveluntuottaja ei korvaa toimintaan osallistumisen matka- tai majoituskustannuksia. Mikäli Palveluntuottaja poikkeuksellisesti korvaa matkakuluja, noudatetaan valtion matkustussääntöä. Matkakulujen korvaamisesta on aina sovittava Palveluntuottajan kanssa ennen matkaa kirjallisesti.

7. Vahingonkorvaus

JYSE-ehdot ja JYSE-ehtojen kohdan kohtaan 16 lisätään seuraavaa: Välitön ja välillinen vahinko määritellään kauppalain 67 §:ssä säädetyllä tavalla.

8. Sopimuskausi

Tämä Sopimus tulee voimaan, kun molemmat osapuolet ovat allekirjoittaneet sen. Tämä Sopimus on voimassa toistaiseksi ja päättyy erillisellä irtisanomisella kirjallisesti Palveluntuottajalle.

9. Sopimusmuutokset

Sopimuksen yhteyshenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa Sopimusta. Sopimuksen muuttuessa tehdään uusi sopimus.

10. Sopimuksen liitteet ja asiakirjojen pätevyysjärjestys

Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Tähän sopimukseen kuuluvat erottamattomina osina seuraavat liitteet:

1. 3D arverkostion toiminnan kuvaus

11. Sopimuserimielisyydet

Sopimuserimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan osapuolten välisellä neuvottelulla. Jos vapaaehtoisella neuvottelulla ei päästä yhteisymmärrykseen, niin mahdolliset riitatapaukset käsitellään **xxx (Täydennetään operaattorin toimesta)** käräjäoikeudessa.

12. Allekirjoitukset ja sopimuskappalet

Tätä Sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin Osapuolelle.

LIITTYJÄ
Kaupungissa pp.kk.vvvv

PALVELUNTUOTTAJA
Kaupungissa pp.kk.vvvv

_____

Nimi

_____

Nimi

LIITE 3: Arvoverkoston operaattorin vastuut, tehtävät ja rajaukset

3D-arvoverkoston toiminta edellyttää, että yksi taho ottaa operaattorin tehtävät ja vastuut hoitaakseen. Arvoverkostossa (erityisesti datahubin toiminnassa) datan osalta arvoverkoston operaattorin rooli ja rajoitteet ovat samat kuin EU:n Data Governance Act (DGA)¹ määrittämä ”datan välittäjä”². Mikäli dataoperaattorin roolia ei eri käyttötapauksien kohdalla tai laajemmin arvoverkostossa nähdä tarpeelliseksi, ei luonnollisestikaan sovelleta DGA:ta.

Arvoverkoston operaattorin vastuulle kuuluu:

1. Alustan yhteisölle tarjoamien palveluiden järjestäminen, joihin kuuluu:
  - a. Alustan käyttötapauskirjaston ylläpitäminen ja kehittäminen
  - b. Alustan ja Datahub toimintamallin kehittäminen
  - c. Tarvittavien työpajojen järjestäminen datahub puitteissa.
  - d. Pitää yllä jäsenyritysten ja heidän tarjonnan kuvauksia siten että arvoverkoston jäsenillä on lukuoikeus
2. Arvoverkostossa saavutettujen tulosten viestintä sisäisesti arvoverkostossa ja ulospäin
3. Ylläpitää arvoverkoston kuvauksia ja dokumentaatiota ja huolehtia sen saavutettavuudesta

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0767&from=EN>

² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-governance-act-explained#ecl-inpage-l4ihlqt9>

Tämä NDA sopimusmalli on tarkoitettu yleiseksi taustatiedoksi, ei sellaisenaan sopimusten tai muun liiketoiminnan perustaksi. Suositamme aina lakimiehen käyttämistä sopimuksia solmittaessa.

Yksisuuntainen salassapitosopimus → vain osapuoli A luovuttaa tietoa osapuoli B:lle

SALASSAPITOSOPIMUS

1. Sopimuksen osapuolet

Tämän Sopimuksen osapuolina ovat

A (jäljempänä "luovuttaja")

Y-tunnus
osoite
puhelin

B (jäljempänä "vastaanottaja")

Y-tunnus
osoite
puhelin

jäljempänä yhteisesti "osapuolet".

2. Sopimuksen tarkoitus

Koska luovuttajalla on hallussaan sellaista luottamuksellista tietoa tai liikesalaisuuksia ("salassapidettävä tieto"), joiden osalta luovuttaja sallii vastaanottajan tutustumisen sen arvioimiseksi, onko osapuolten välillä mahdollista sopia tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan liittyvästä yhteistyöstä, ovat osapuolet päättäneet solmia seuraavan sisältöisen salassapitosopimuksen.

3. Määritelmät

"Luottamuksellinen tieto" tarkoittaa sellaista kirjallista, suullista tai muunlaista tietoa, joka ei ole

- a) luovutushetkellä yleisesti tunnettu,
- b) saatavilla julkisista lähteistä,
- c) tullut luovutushetken jälkeen yleisesti tunnetuksi tai saataville julkisista lähteistä muutoin kuin vastaanottajan toimien tai laiminlyöntien tähden,
- d) ennen luovutushetkeä vastaanottajan tiedossa, ilman että se on saatu suoraan tai epäsuoraan luovuttajalta,
- e) vastaanottajan saamaa luovutuksen jälkeen kolmannelta, joka on saanut tiedon muutoin kuin suoraan tai epäsuorasti luovuttajalta, tai
- f) kulloinkin kyseessä olevaan erityisalaan perehtyneelle asiantuntijalle itsestään selvää.

'Liikesalaisuus' tarkoittaa tietoa, joka täyttää kaikki seuraavat vaatimukset:

- a) se on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaiseen henkilöpiiriin kuuluvien henkilöiden, jotka yleensä käsittelevät tällaisia tietoja, yleisesti tiedossa tai helposti saatavissa;
- b) sillä on kaupallista arvoa, koska se on salaista;
- c) henkilö, jolla on tieto laillisesti hallussaan, on ryhtynyt vallitsevissa olosuhteissa kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin sen pitämiseksi salaisena

4. Salassapitovelvoite

Tällä sopimuksella osapuolet sopivat, että vastaanottaja ei paljasta, luovuta kolmannelle tai muutoin hyödynnä ilman luovuttajan laillisen edustajan antamaa kirjallista suostumusta luovuttajan salassapidettävää tietoa.

Osapuolet eivät myöskään saa paljastaa tätä sopimusta tai sen sisältöä kolmannelle ilman toisen osapuolen etukäteistä kirjallista suostumusta.

Vastaanottaja sitoutuu lisäksi salassapidettävän tiedon osalta ryhtymään kaikkiin kohtuullisiin toimiin jotka estävät niiden joutumisen kolmansien tietoon. Vastaanottaja paljastaa salassapidettävän tiedon vain niille työntekijöilleen, jotka tarvitsevat niitä erillisen sopimuksen mukaisten tehtäviensä toteuttamiseksi. Vastaanottaja vastaa siitä, että sen työntekijät noudattavat tämän sopimuksen mukaisia salassapitovelvollisuuksia.

Osapuolilla on kuitenkin oikeus käyttää tämän sopimuksen, luottamuksellisten tietojen ja liikesalaisuuksien arvioinnissa apunaan juridista neuvonantajaa edellyttäen, että kyseinen juridinen neuvonantaja sitoutuu noudattamaan tämän sopimuksen mukaista salassapitovelvoitetta.

5. Luottamuksellisten asiakirjojen yksilöinti ja palautus

Tämän sopimuksen perusteella ne luovuttajan vastaanottajalle luovuttamat asiakirjat, joiden luovuttaja katsoo olevan salassa pidettäviä, tulee merkitä luottamukselliseksi. Vastaanottajan tulee palauttaa nämä asiakirjat luovuttajalle tämän niin vaatiessa, viimeistään kuitenkin pv.kk.vvvv.

6. Salassapitovelvoitteen kesto

Tämän sopimuksen mukainen salassapitovelvoite on voimassa kymmenen (10) vuotta sopimuksen allekirjoittamisesta.

7. Sopimussakko

Tämän sopimuksen rikkomisesta osapuolet sitoutuvat korvaamaan toiselle osapuolelle [xxx] euroa tai näytetyn korkeamman todellisen vahingon määrän.

8. Muutokset

Muutokset tähän sopimukseen tehdään kirjallisesti.

9. Sovellettava laki

Tähän Sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

10. Erimielisyyksien ratkaisu

Tästä sopimuksesta tai sen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla. Neuvotteluiden epäonnistuessa erimielisyydet ratkaisee yksijäseninen välimiesoikeus välimiesmenettelystä annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Jos osapuolet eivät

pääse yksimielisyyteen välimiesoikeuden jäsenen valinnasta kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa siitä, kun osapuoli, joka tahtoo jättää riidan välimiesoikeuden ratkaistavaksi, on ilmoittanut siitä vastapuolelleen kirjallisesti, jäsenen valitsee Keskuskauppakamarin välityslautakunta.

11. Sopimuskappaleet

Tämä Sopimus on tehty kahtena samansanaisena kappaleena, yksi kummallekin osapuolelle. Molemmat sopimuksen kappaleet ovat yhtä todistusvoimaisia.

12. Allekirjoitukset

_____ / _____

A:n puolesta

_____
Nimi
Asema

_____ / _____

B:n puolesta

_____
Nimi
Asema